

Anežka Kovalová
V BARVĚ ZEMĚ
• 18. 5. – 22. 6. 2018 •

Anežka Kovalová 1. 7. 1949 narozena v Šumperku 1967 – 1973 • AVU Praha, profesor Karel Souček
• 1980 – 2013 vyučovala na ZUŠ v Šumperku • Do roku 1981 spolupracovala s otcem, sochařem Jiřím Jílkem a podílí se od počátku i na dramaturgii jeho galerie • Je hostem kostelecké Výtvarné společnosti Kruh a Spolku olomouckých výtvarníků • Vystavuje od roku 1975, samostatně od roku 1978, často s manželem Miroslavem Kovalem (dodnes asi padesát samostatných výstav a účast asi na pětadesáti kolektivních) • Střídá malbu s kresbou a okrajově i s grafikou • Výtvarně doprovodila básnické sbírky Ondřeje Fibicha, Martina J. Stöhra, Pavla Kolmačky a Jaroslava Seiferta, knihy "Severomoravské pověsti a zkazky" Bohuslava Indry a "Zánik samoty Berhof" Vladimíra Körnera • Je zastoupena ve sbírkách Galerie Art Space, Nishinomiya, Japonsko; Galerie hlavního města Prahy; Ministerstvo kultury ČR; Muzeum umění Olomouc; Galerie H, Kostelec nad Černými Lesy; VM Šumperk; AJG Hluboká n.Vltavou; GVV Litoměřice a v soukromých sbírkách doma i v zahraničí.

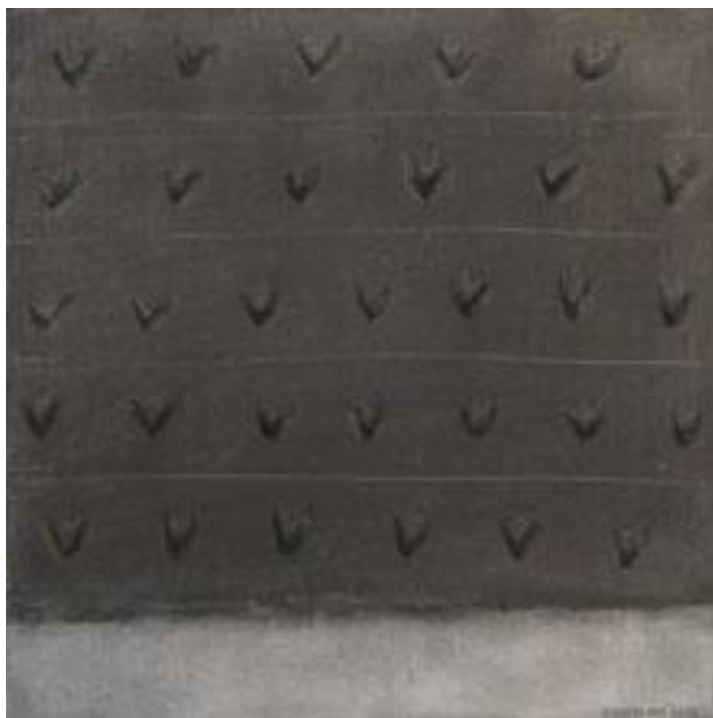
(...)Většinou maluje a kreslí souběžně na řadě rozdílných motivů zároveň. Častěji těžce a vždy zvolna rodí se v tichu a společně dozrávají do výsledné podoby. Od tvarově přesnější, předmětné malby, někdy ještě i doostřené grafickým vrypem, přechází k měkčí a daleko svobodnější kresbě, aby se k malbě, předchozí zkušeností s kresbou snad uvolněnější, po čase vracela. Obojí u ní prorůstá a navzájem se potvrzuje, protože i její kresba je vlastně ryzí „malbou“. Vrstvu po vrstvě maluje uhlím ve zdoluhavém procesu přidávání do hutné černě a ubírá zase zpět, někdy až na dno živé nervní tkáně balicího papíru. Ale celá její dvojjediná, asketicky střídá výpověď je výlučně přímou řečí samotné hnětené hmoty a je proto nevýslovná. Nabízí se tak jedině v důvěrném setkání s ní tváří v tvář a žádné slovo rovnocenně nezastoupí plně soběstačnou výmluvnost živě viděných obrazů... Anežka drží se věrně v nejširším smyslu ducha i těla motivu země. Naslouchá jí a zřetelně slyší: „Patříš mi, jsi ze-mě, kořeníš ve mě svým životem“. Bydlíme na vesnici a v ní na jejím řidším okraji, uprostřed zahrad a luk s topolem u potoka. V krajině zvlněné trávy a větrem probouzených korun stromů. A nejde tu ani tolik o umění, jako o přiblížení se obrazem či kresbou její úplnosti v souznění s přirozeným řádem světa v jeho prapůvodní podobě. O každodenní prosté sebezpotvrzení, nezávislé na vratkosti společenských dějů ani na příliš zúžené a sebestředně pokřivené lidské představě o životě a jeho hodnotách.

Miroslav Koval

z textu k výstavě Anežka Kovalová Na dosah ruky, Galerie Caesar, Olomouc, 2009

*Bílé kmeny, 2014
tempera na desce*

*Černé pole, 2016
tempera na desce*

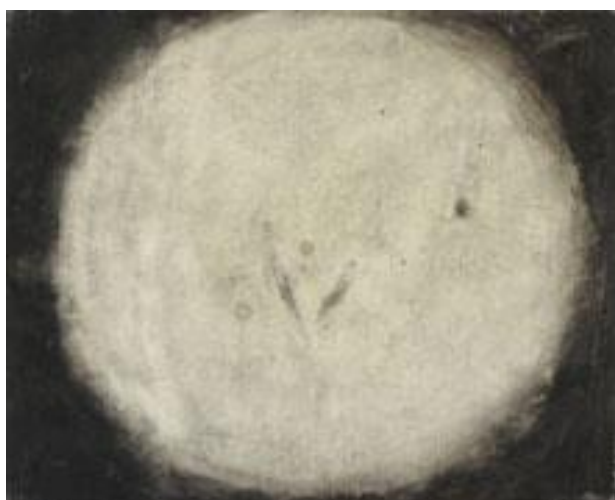
*Černý strom, 2014
tempera na desce*

(...) Tyto barevně střídme práce, vytvořené záměrně plošně, bez důrazu na světlo a stín, nic neskrývají a nic neestetizují. Jsou přímým opakem toho, čemu by se dalo, bez inflace tohoto pojmu v českém prostředí, říci lyrická malba. Jestliže skutečně lyricky působí, pak proto, že se jedná o lyričnost, která není záměrem nebo programem, nýbrž pouze existuje v jasnost podání, v něčem, co by se dalo nazvat "zastaveným tichem". Určitý podíl na síle těchto malých pláten má také použitá technika - jak malba vaječnou temperou, která se sama o sobě vzpírá efektním řešením, tak i zpracování povrchu obrazu vydíráním nebo vyškrabováním. Opatřebovanost malby je součástí procesu tvorby - jen tak se může hotové dílo zbavit zátěže estetického objektu a oslovit důvěrněji. Současně však tato opatřebovanost posunuje obrazy do jiného času a tím i do světa nereálného, někam mimo naši bezprostřední zkušenost. Snad proto padl v souvislosti s nimi i termín "metafyzická malba", navozující spojitost s Chiricem a Carrá. Myslím, že s dílem obou tvůrců nemají tyto obrazy nic společného. Chirico či Carrá "metafyzično" vytvářeli výběrem motivů a prací se světlem, tedy určitou programovou estetikou; metafyzično Anežky Kovalové vzniká samozřejmě, jako by existovalo uvnitř nebo vedle nejjednodušších věcí, a úkolem malíře jako by nebylo nic jiného, než je zviditelnit ....

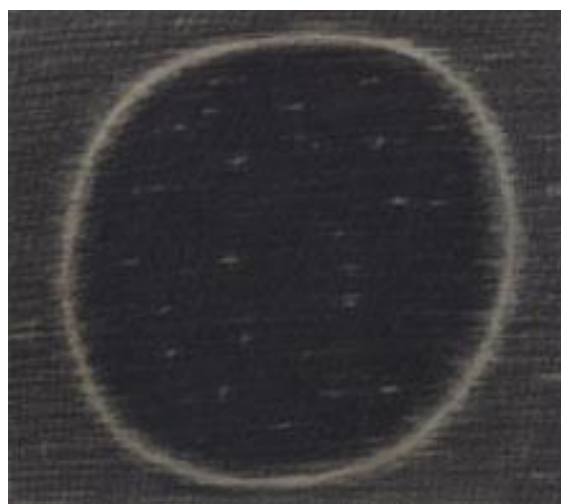
Tichá, ale o to intenzivnější magičnost tvorby Anežky Kovalové, zrcadlí její základní životní polohu - hledání elementární jistoty ve světě, jemuž dominuje trvalý pocit nejistoty. Toto hledání se odehrává na hranici, na pomezí vnějšího a vnitřního, a proto není pevného bodu - všechno se nachází ve stavu beztlíže, projevuje se to ve způsobu, jímž s náměsíčnou jistotou porušuje pravidla kompozice a perspektivy, tím jak se volně pohybuje mezi přeludnou realitou a zhmotněným snem. Snad hledá něco prvotního a původního, co spojuje její vlastní svět se světem reálným, něco, co není ani snem, ani vzpomínkou, co existuje - neuchopitelné a nepostižitelné - na hranici mezi oběma světy.

Čestmír Lang

Atelier, 10.1994. Z recenze Příroda jako zrcadlo a náruč k výstavě Anežky a Miroslava Kovalových v Domě umění v Opavě, 1994

*Z cyklu kruhy, 2017
tempera na desce*

*Černý kruh, 1993
uhel na papíře*

(...) Anežčino malířské a kreslířské dílo odkazuje k řádu, na kterém stojí svět. Hledá skrytou moudrost věcí, volí původní tvary a zkoumá vše, čím je obklopena, protože je přesvědčena, že všechno stvořené má metafyzický základ a chce na něj poukázat. Její pravda o světě, o přírodě i o sobě nevede do neznámých krajin, naopak dívá se na to nejbližší, co tvoří její domov, co se nachází na dosah ruky, snad proto, že tuší, že velké věci jsou obsaženy v malých. Jde jí o stálost, a proto věnuje pozornost tomu, co vidí z oken domu, co je stále stejné, a přesto stále jiné, protože nevyčerpatelné. V obrazech a kresbách zhmotňuje a napovídá, že strom je zástupcem a pravzorem všech stromů, protože je obrazem základního tvaru. Zastupuje jsoucno, které je vícevýznamové, ale podstata spočívá v jednoduchosti, neměnnosti a celistvosti. Obraz přijímá znaky a stopy dějů, kterých se účastní, a proto vyzařují do prostoru. Okno nenabízí jen pohled do dálky, na temnou oblohu se srpkem měsíce, ale i k tomu, co se nachází na dosah, na stopy sněhu, který roztává, na klid noci, kdy všechno usíná. A taky se objevuje kruh, který znázorňuje nekonečno, a nekonečno je přece základem všeho jsoucího.(...)

Miroslava Hlaváčková
Z textu k výstavě Anežka Kovalová Zastavení v čase, Topičův salon, Praha, 23. 8. - 23. 9. 2016

(...) Její pojetí malby ji vedlo k zásadní oproštěnosti, která byla vlastně v opozici k tomu, jak vypadala úspěšná a oficiálně protěžovaná malba s takovou tematikou. Na jedné straně hluboké zakotvení v místě, na druhé pak zkušenost s díly umělců, které obdivovala - obojí nemohlo znamenat nic jiného než hledání jakéhosi pokorného vztahu k realitě, jenž se nejprve projevil v zásadní redukci tvarové a barevné, i když ještě spjaté s velkorysým motivem krajinného detailu. Ale nesmírně rychle se její pozornost soustředila na krajinu nejtěsněji ji obklopující, stromy, větve, zahradu... To bylo východiskem celé její práce, při níž preferovala techniku vaječné tempery, pomalou a technologicky náročnou, s barevností, připomínající staré fresky. Její cesta vedla stále více k zobrazování světa, který jí byl nejbližší, do kterého vychází z domu do zahrady, na který se dívá z oken ateliéru. Krajina Jeseníků pro ni znamenala kontakt s jejími detaily, stromy, svahy... Právě v těchto detailech mohla nalézat stále více vlastní řád obrazu, stejně jako v zobrazeních prvků přírody jejímu každodennímu bytí nejbližší - zahrady. Pochopila, že zahrada může být světem stejně autonomním jako horské masivy. Fascinována tvary ovoce a zeleniny i jejich možnou jednoduchou skladbou...

Jiří Valoch
Z textu k výstavě Michal Ranný, Svatopluk Slovenčík, Anežka Kovalová, Miroslav Koval, Galerie
výtvarného umění,
Litoměřice, 6. 4 - 28. 5. 2000

*Zimní noc - detail, 2018
tempera na plátně*